

Mon oncle(ALDC, VIII, 1941. *Mon oncle*)

Com hem dit al mapa 1217, l'adjectiu possessiu *mon* s'ha aplicat sobretot a noms de parentiu, dels quals *mon oncle* és un exemple. En aquest comentari tindrem en compte els diversos sintagmes, però sense analitzar l'origen del nucli, la variació del qual (*onclo, blanco, conco, tio, tiet, txio*) es troba al PALDC, III, mapa 363. L'*oncle*; per tant, a la llegenda, dins l'àrea de *el meu oncle*, queden inclosos *el meu uncle, lo meu oncle, el meu tio, es meu conco*, etc., precisant el sintagma en alguns casos minoritaris.

En primer lloc distingim el vocalisme de *m[o]n* i de *m[u]n*, com hem fet en *mon pare*; el primer, etimològic, es manté en tort. i la major part del val., que diferencien la [o] de la [u] àtones (com *p[o]ntet* de *p[u]ntet*); el segon, que trobem en ross. i alg., obeeix al tancament habitual de la *o* en posició àtona (com *d[u]nar* 'donar'); var. *mi oncle* 125 (*mi tio* 100), del cast. o arag.

Però, al costat d'aquest possessiu àton, s'han format els tònic; en el nostre cas, *el meu oncle* (*uncle*), amb les var. *lo meu oncle* (*uncle*), *lo meu onclo* 92, *el meu onclo* (*unclo*), *lo meu oncle* 89, *lo miu uncle* 7, *es meu uncle* 36, *es meu conco* 77, 78 (*er meu conco* 75, 81, 82, amb rotacisme de l'article), *es meu blanco* 83, *el meu tio, lo meu tio,*

el meu tiet 24, 44, 103, *lo meu tiet* 105, *es meu tio* 83, 84, 182 (Tàrbena) (*er meu tio* 75, 81, 82).

A voltes se suprimeix el possessiu: *l'oncle* (*l'uncle*), *l'onclo* 67, 71, 72, *es conco* 70-72, 74, 76, 78, 80, *el tio* 76, 79, 80, 82, 102 (a notar l'ús de l'article literari en les localitats mall. enfront de *es conco*, amb article salat); ocasionalment, apareix el mot sense article, probablement per l'ús de vocatiu: *oncle* 28, *tio* 87, 94.

Notem, finalment, l'ús del possessiu en segona persona: *el teu oncle* 53, *lo teu tio* 116, 118, *el teu tiet* 53, *t[u]n onclo* 66, *t[u]n unclo* 49, *t[u]n uncle* 112, *ton tio* 52, 99, 118, 150, 154, 178, 181, 185, *t[u]n tio* 186.

Registrem a continuació sintagmes referents a altres persones: *son tio* 181; amb un nucli diferent: *m[u]n cosí* 85; l'alg. *txio* 85 com a forma de tractament s'abreuja en [tʃu].

La distribució areal coincideix amb la de *mon pare* (mapa 1217), tret del bal., on predominen els lexemes sintagmàtics *es meu conco, es meu tio*, aquest darrer usat igualment a Tàrbena, testimoni de la colonització mallorquina del s. XVII.

Són mots normatius *mon, el meu*, des del DG₁, 1932.

